

Avaleht>Õigusaktid ja kohtupraktika>COVID-19 viiruse mõju õigusvaldkonnale>COVID-19 mõju tsiviil- ja maksejõuetusküsimustele

COVID-19 mõju tsiviil- ja maksejõuetusküsimustele

Koroonaviirus on põhjustanud kriisi, mida ei tõkesta ükski piir ja mis mõjutab kõiki meie eluvaldkondi. Euroopa tsiviilõigus ei ole kahjuks erand.

COVID-19 pandeemia on mõjutanud nii kohtusüsteemi, riigiasutusi ja õiguspraktikuid kui ka ettevõtjaid ja kodanikke. See veebileht annab ülevaate asjakohastest meetmetest, mida Euroopa Liidus on võetud pandeemia reageerimiseks tsiviilõiguse, sealhulgas perekonnaõiguse ja äriõiguse ning maksejõuetusõiguse valdkonnas.

Olukord ja seda teemat puudutav teave muutub pidevalt, mistõttu ajakohastatakse käesolevat veebilehte korrapäraselt. Teavet annavad ja haldavad tsiviil- ja kaubandusasju käsitleva Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku riiklikud kontaktpunktid.

Muude õigusvaldkondadega seoses võetud meetmete kohta saab teavet järgmiselt veebilehelt: [COVID-19 viiruse mõju õigusvaldkonnale](#).

Euroopa Nõukogu on samuti loonud veebilehe, millel tutvustatakse meetmeid, mida eri riigid on õigusvaldkonnas COVID-19 pandeemia tõttu võtnud. Selle veebilehega saab tutvuda [siin](#).

TSIVIILÕIGUS

Võib ette tulla olukordi, kus kodanikel ja ettevõtjatel on tarvis teha piiriüleselt menetlustoiminguid, aga see ei ole võimalik erakorraliste meetmete tõttu, mida mõni ELi liikmesriik on COVID-19 leviku tõkestamiseks võtnud. Nende meetmete tulemusel võib olla täielikult või osaliselt peatunud nende kohtute ja ametiasutuste töö, kelle poole kodanikud ja ettevõtjad soovivad pöörduda, ei pruugi ajutiselt olla võimalik saada õigusabi ja võib esineda raskusi saada teavet, mida harilikult annavad pädevad asutused. Samuti võib tekkida muid praktilisi probleeme, näiteks viivitused otsuse täitmisele pööramisel või kohtudokumendi kättetoimetamisel piiriüleses kontekstis või ajutiselt muutunud üldsusega lävimise kord (e-posti, telefoni või posti teel).

Lisateabe saamiseks tutvuge palun selle liikmesriigi justiitsministeeriumi veebisaidiga, mille kohta te teavet vajate.

COVID-19 PANDEEMIA MÕJU TÄHTAEGADELE

Liikmesriikide võetud erimeetmed ei mõjuta otseselt tsiviil- ja kaubandusasju käsitlevates ELi õigusaktides sätestatud tähtaegu.

Enamiku liidu õigusega reguleeritavate tähtaegade möödumisel ei ole vahetuid tagajärgi [1] ja nende möödumisega ei kaasne enamasti ametiasutustele, kohtutele ja kodanikele vahetuid tagajärgi, kui võimalikud viivitused välja arvata.

Mitmel muul juhul võivad ELi õigusaktid, millega on kehtestatud kindlad tähtajad, sisaldada erandeid juhuks, kui ilmnevad erandlikud asjaolud[2], mille korral on näiteks ametiasutuste või kohtute tegevus tugevalt häiritud või koguni peatunud. Sellesse kategooriasse võib kuuluda ka praegune erakorraline olukord. Muude ELi õigusaktidega ette nähtud tähtaegade möödumine võib aga võtta kodanikelt või kohtutelt võimaluse teha menetlustoiminguid, näiteks otsust edasi kaevata, ning sellel on kohtumenetlusele pöördumatud tagajärjed [3]. Sellistes konkreetsetes ELi õigusaktides ei ole ka ette nähtud tähtaega pikendamise või erandite tegemise võimalust. Sellistel juhtudel ei saa automaatselt eeldada, et praegusest kriisist tulenevad asjaolud õigustavad erandi tegemist kohaldatavas liidu õiguses sätestatud tähtaegadest. Samas on selge, et COVID-19 kriis kujutab endast erandlikku olukorda, mis põhjustab kodanikele ja ametiasutustele ühtmoodi probleeme ning võib tekitada olukordi, kus liidu õiguses sätestatud kohustuste täitmine ei ole ajutiselt võimalik või on ülemäära keeruline.

Seetõttu tuleks õiguskaitse kättesaadavuse tagamist olulise kriteeriumina arvesse võtta, kui hinnatakse seda, kas mõni tähtaeg on möödunud ja millised menetluslikud tagajärjed sellel möödumisel võivad olla.

Kodanike võimalusi saada õiguskaitset võivad näiteks ohustada ühiskonnaelu mõjutavad üldised piirangud, mis häirivad kohtute ja postiteenistuste tööd ning ei võimalda pidada nõu advokaadiga ega valmistada ette kohtule esitatavaid dokumente. Seepärast võib olenevalt konkreetsetest asjaoludest olla põhjendatud mitte arvestada kriisi kestust menetlustähtaegade hulka. See võib eri olukordades erineda: kui kohtud tegutsevad pakilistes perekonnaõiguse küsimustes tavapärasel korral, sest need küsimused on prioriteetsed, võib nõuda ka kehtivatest tähtaegadest kinnipidamist.

Seda hindamist tehes võib heaks võrdlusaluseks olla liikmesriigi otsus riigisisese õiguse kohaste tähtaegade katkestamise kohta (isegi kui see ei mõjuta otseselt liidu õigusaktides sätestatud tähtaegu), mis aitab kaaluda, kas võimalus õiguskaitset saada on nii suurel määral piiratud, et see võib õigustada ka liidu õigusega ettenähtud tähtaegade peatamist.

[1] *Eelkõige selles osas, mis puudutab ametiasutuste või kohtute koostööd, näiteks tähtajad, mis on määratud kindlaks määruse (EÜ) nr 1393/2007 artiklis 6 kättesaamisteatise edastamiseks vastuvõtva asutuse poolt, või direktiivi 2002/8 artikli 13 lõikes 4 õigusabi taotluste edastamiseks.*

[2] *Vt Brüsseli IIa määruse artikli 11 lõige 3 või pangakontode Euroopa arestimismäärust käsitleva määruse artikkel 18.*

[3] *Vt näiteks Brüsseli IIa määruse artikli 15 lõige 5, milles on sätestatud teise liikmesriigi kohtule pädevuse võtmiseks kuuenädalane tähtaeg (muul juhul jätkab pädevuse teostamist see kohus, kuhu esimesena pöörduti), dokumentide kättetoimetamise määruse artikkel 6, milles on sätestatud vastuvõtvale asutusele dokumendi kättetoimetamisest keeldumiseks ühenädalane tähtaeg, ülalpidamiskohustuste määruse artikli 19 lõige 2, millega on kehtestatud elatist käsitleva otsuse läbivaatamise taotluse esitamiseks 45-päevane tähtaeg, jne.*

MAKSEJÕUETUSÕIGUS

COVID-19 pandeemia ja sellest tulenev suure osa majandustegevuse seiskumine on kaasa toonud ettevõtete rahavoogude järsu vähenemise ja massilise maksejõuetuse ohu. Allpool olevas tabelis on esitatud ülevaade meetmetest, mida liikmesriigid on võtnud olukorra lahendamiseks ja selleks, et hoida ära elujõuliste ettevõtete maksejõuetus ajutise šoki tõttu. Need meetmed võivad hõlmata maksejõuetust reguleerivat materiaalõigust, mis võib näiteks puudutada (võlgnike) maksejõuetusavalduse esitamise kohustuse ja (võlausaldajate) maksejõuetusavalduse esitamise õiguse peatamist või nõuete täitmise peatamist või lepingute lõpetamist, maksejõuetust reguleerivat menetlusõigust, mis puudutab kohtumenetluste katkestamist või tähtaegu ja mitmesuguseid aegumistähtaegu, ning muid meetmeid, mis on otse või kaudselt seotud ettevõtjate maksejõuetuse ohuga, sealhulgas ulatuslikumad meetmed, mis aitavad ettevõtjatel saada üle COVID-19 pandeemiast põhjustatud majandusraskustest, kui liikmesriigid on sellised meetmed ette näinud.

Üksikasjaliku teabe saamiseks konkreetse riigi kohta klõpsake selle riigi lipul.

Viimati uuendatud: 11/05/2022

Käesolevat lehekülge haldab Euroopa Komisjon. Sellel veebisaidil avaldatud teave ei kajasta tingimata Euroopa Komisjoni ametlikku seisukohta. Komisjon ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õigusteabe viida alt ELi veebilehete autoriõiguste eeskirjade kohta.